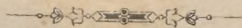

B3755

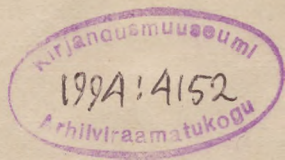
R. Kirjandusmuuseumi Raamatukogu

Mär

Pärnu Elisabeti
koguduse esust
1902.

Дозволено цензурою. — г. Перновъ, 28 декабря 1902 года.

Trükitud A. Birkhan'i trükitojas, Pärnus.

Inimene ei ela mitte ainult ühikult elu iseenejese, vaid ta on teatava fogu liige ja elab ka foguduse-elu. „Nende hulgal, kes uskusid, oli üks jüda ja üks meel.“ (Ap. teg. r. 4, 32). Kudas iga inimene läinud aastal elanud on, jelle üle on tal aasta wahetusel küll järele mõelda. Kudas aga meie foguduses läinud kiriku-aastal elatud on, jellest tahame enestele aru anda. Asja paremaks arusaamiseks teeme lühikeste tagasiwaate Pärnu Elijabeti foguduse elu kujunemise peale.

Pärnu Cestli ew. luteruse usu fogudus on peale 300 aastat wana. Linn oli kiriku patron ja linnawalitsus muretjes kõikide kiriku ja foguduse elutarwituse eest. Sellepärast on meie foguduse-elus üks tähtsimatest põõripäewadest aastal 1890 olnud. Siis kaotas linn patronadi õiguse ja fogudus oma korraldaja, hoolekandja ning ülewelpidaja. Linn maksis õpetaja palgaks 560 rbl., köstri palgaks 400 rbl., kiriku-teenrite palgaks 210 rbl., kiriku walgustuse jne. — mis kõik umbes 2000 rbl. aastaks kofku tegi. See toetus langes korraga ära, kuna foguduses endist wiisi õpetajat, köstrit ja kiriku ülewelpidamist tarwis läks. Sinna juurde tuli weel see tarwitus, et foguduses, mis 16 tuhat hinge juur, abiõpetajat waja oli. Kudas peajefime meie jellest kitiufusest ja kudas awitafime endid hädaft wälja? Esmalt pidi õpetaja omalt poolst ohwrit kandma ja jellest palgast, mis ta enne linna poolt sai, lihtjalt ilma jääma. Et raha ei olnud, siis pidi köstri amet ajutijelt ära kaotama ja jelle ajemel orelimängija palgatama, jefi muidu ei jaanud meie läbi: köstriks polnud palga maksmijeks raha, kuna orelimängijat umbes 200 rubla eest jaadi. Aga ka fogudus näitas juurt lahkuft ja ohwri-meelt ülesse ja tegi õpetaja mure kergemaks. Cestlitamaani oli õpetajal ja fogudusel ülespidamise mure tundmata, jeda kandis linn. Kes pidi siis nüüd, kui kõik toetus ära taganes, foguduse tarwituste eest muretjema? Mijal teiwad jeda kiriku-nõuufogud ja konwendid. Ka meil on maakoguduse jaoks konwent, aga esimene katse aastal 1892

konwendi otsuse järele abiõpetaja palgaks 200 rubla kofku jaada, läks nurja. Ja kiriku-nõuukogu, mis kõigist koguduse liikmetest koos, meil ei ole. Sellepärast jäi mure kirikut ülewel pidada ja koguduse korraldust alal hoida suuremalt jaolt õpetaja kanda. Kogudus näitas oma ohvrimeelsust tänuväärlikult ülesse ja meie tegime aastaks kiriku heaks näitemüügi. Aga ka mujalt tuli abi, nimelt abiõpetaja ülewelpidamiseks. Põhja-Liivimaa suurte koguduste jaotamise kassa lubas abiõpetaja palgaks 500 rubla aastaks, õpetaja andis omalt poolt 600 rubla, mujalt sai ta 200 rubla ja peale selle sai ta prii korteri. Aastal 1896 tuli õp. J. Feldmann abiõpetajaks.

Aga ehk küll koguduse rahalikud ohvrid kiriku heaks kasvasiwad, siiski ei olnud weel võimalik kõfrit ametisse seada ja pidi weel mõni aeg ilma kõfrita läbi ajama. Alles aastal 1900 sai see võimalikuks, ja nimelt selle läbi, et abikasja omalt poolt weel 500 rubla juurde lubas, rüütlikasja 200 rubla laste loetajale lubas ja Uulu paruni herra A. Stael von Holstein ning Sindi paruni herra W. Stael von Holstein omalt poolt abiõpetaja ülewel pidamiseks 400 rbl. lubasiwad, mis läbi abiõpetaja endine palk kõrgendatud sai. Reed abirahad on kõik aga ajutiielt lubatud. — Kiriku ülewaatamise korral sai piiskopi herra poolt koguduse jaotamine maa- ja linnakoguduseks läbirääkimise alla wõetud. Ettepanek aga ei läinud forda. Pärast said küll õpetajate töötamise ringkonnad ära jaotatud, nõnda, et abiõpetajale sise mine hingekarjase töö maajaoakonnas teha määrati. See seadmine wõib — nagu sellekohases konwendi protokollis ka tähendatud — ainult nõnda kaua kesta, kuni lubatud abiraha antakse. Kirikukassja ja koguduse wälimiste asjade eest hooldekandmine terve kihelkonna eest on peaõpetaja kätte jäänud.

Et siin kiriku nõuukogu, mis igale koguduse liikmele aastamaksu kohuseks teeks, olemas ei ole ja et endisest linna toetusest (2000 rbl.) 12 aastat ilma oleme, siis peame kõik priitahtlikult kofku panema, mis kiriku ülewelpidamiseks tarwis on. Et jeda forda jaata, jeks on faks abinõu: esiteks kirikufott ja teiseks, näitemüügi toimepanemine. Kirikufotiga tuleb aastaks umbes 500 rubla jisse ja näitemüügist on ka umbes 1000 rubla saadud (kiriku ja waeste heaks).

Praegustest tuntawatest puudustest on see, et kõfritel prii korter puudub. Seda puudust saab jeda wiisi kaotada, et kogudusele uus õpetajamaja ehitataks, siis jääb endine kõftrimaja jälle kõftrile korteriks.

Weel on juurde lisada, et „Wäeste jäbrade jelts“ juba mõni aasta Elisabeti kiriku wäeste heaks endist wiisi abirahaks 100 rubla ei maksja. Nii on wäeste eest hooletandmine terwelt koguduse oma kanda.

Sellepärast olgu meie ülem mure, et uue õpetaja maja ja kirikukassa ning oma koguduse wäeste heaks korjame. Sest kui need abirahad, mille abil praegune kiriklik asi ülewel peetakse, kord mõiks ära jääda, mis oleks siis meie koguduse elust? Kes on siis awitajaks?

Sumal aga lastu kogudust edespidigi wanal wiisil armastufega oma kiriklikkude tarwituste eest hoolt kanda, et armastus kõiki talistusi kaotaks ja meie rõõmuga kirikliku elu kaswamist näeme.

Kogudusele aga andku Sumal uuel aastal uut armu ning uut ja rohket õnnistust.

„Jeesu nimel läheme
Rahul uue aasta teele,
Paistab meil' see täheke,
Siis ta annab walguist rõle
Ja kus tema walgustus,
Seal on selge õnnistus.“

Arnannete leht.

Möödaläinud kiriku aastal on koguduses

Nistitud:

- a) Linnafoguduses 101 poegl. 108 tütarl. = 209
b) Maafoguduses 92 „ 116 „ = 208 } kokku 417 (405*)

Waadake misjuguise armastuse Jha meile on andnud, et meid peab Sumala lasteks hüütama. (1 Joh. 3, 1.)

Sündinute seas on a) Linnafogudusest kaksküüdi: 2 poeglast ja 2 tütarlast; jurnult jündides 5 poeglast ja 3 tütarl.; abieluta sündinud 9 poegl. ja 8 tütarl. = 17 l. (7°/₁₀). b) Maafogudusest kaksi-

*) Numbrid klambrites tähendawad 1901 aasta seisustorda.

kuid: 6 poegl. ja 12 tütarl.; jurnult jündides 1 poegl. ja 1 tütarl.; obieluta jündinud 7 poegl. ja 9 tütarl.; kofku 16 ($7\frac{9}{13}\%$)

„Tänapäew tuletan mina oma patud meelde.“ (1 Moj. 41, 9).

Veeris käinud ja õnnistatud:

a) L i n n a = kogudusest 79 p. 84 t. = 163 (163)} kofku 294 (286).
b) M a a = „ 59 „ 72 „ = 131 (123)}

Wõitle head uju wõitlemist, haffa igawejest elust finni. (1 Tim. 6, 12)

Paulatatud:

a) L i n n a = kogudusest 65 paari (64)} kofku 102 (101).
b) M a a = „ 37 „ (37)}

„Mina ja minu pere meie tahame Jehooivat teenida.“

Obielusje kuulutati a) Linna-koguduses 110 paari (119). b) Maa-koguduses 62 paari (58), kofku 172 pruutpaari; nende seas oli linna-koguduses 13 (24) ja maakoguduses 11 (11) jega paari.

Armulaul käijwad:

Linnast	2140 m.	3274 n.	= 5414 (5806)	} = 6055 (6344)	
Elj. jassakogud.	183 „	317 „	= 500 (426)		
Kodus lauale wõet.	53 „	88 „	= 141 (112)		
		2376 m.	3679 n.	= 6055 (6344)	

Maalt:

Wana-Pärnust	189 m.	277 n.	= 466 (565)	} = 4691 (5237)	
Saugast	746 „	887 „	= 1633 (1783)		
Näämalt	418 „	552 „	= 970 (848)		
Uulust-Surjust	347 „	387 „	= 734 (901)		
Sindist	81 „	106 „	= 187 (264)		
Tammisteist	183 „	195 „	= 378 (474)		
Reiust	128 „	134 „	= 262 (331)		
Kodus lauale wõetud	25 „	36 „	= 61 (71)		
		2117 m.	2574 n.	= 4691 (5237)	10746 (11581).

„Kes minu liha iööb ja minu werd joob, see jääb minu sisse ja mina tema sisse“ (Joh. ew. 6, 56).

Surnud:

a) L i n n a = koguduses 84 m. 74 n. = 158 (211)} kofku 292,
b) M a a = „ 73 m. 61 n. = 134 (187)}

Siis on 125 (7) hinge enam jündinud kui jurnud! — Sur-
nute seas on alla esimesi eluaastat — linnas 12 p. 5 t., maal 21 p.
10 t., kofku 48 (67).

Peale 80 aastat on wanaks jaanud linnas 2 m. 6 n. ja maal
4 m. 6 n., kofku 18 (11).

Peale 85 aastat on wanaks jaanud: Kreet Tõnnisfon 88 a. 8 f.;
Ann Tühjasmaa 85 a. 5 f.; Miina Ado 87 a. 4 f.; Anna Mollin
90 a.; Mari Fuks 88 a. 2 n.; Tiiv Peterfon 86 a. 1 t. Mihkel Tõlp
88 a. 8 f.; Kaarel Later 86 a.; Saara Altwalt 89 a.; Endrit Walter
87 a. 2 f.

Õnnetud surma leidnud: 1 mees üleliigse alkoholi tarvitamise
pärast; 1 mees laewast kukkunud ja uppunud; 1 mees raudtee rongi
alla jäänud; 1 mees kukkunud ja selle tõttu jurnud; 1 mees ära up-
punud; 1 mees õnnetut surma leidnud.

„Seepärast walwake, jst teie ei tea, mil tunnil Isjand tuleb.“
(Matt. 24, 42.)

Armastuse andeid on antud:

Kiriku kasja heaks	42 r. 62 f.
„ „ „ laulatusdest	46 „ — „
„ „ „ laululehtede läbi	22 „ — „
„ „ „ kirikus korjatud	465 „ 72 „
Waste heaks	176 „ 26 „
„ „ pekkide läbi	16 „ 5 „
„ „ laululehtede läbi	90 „ 70 „
Kiriku näitemüügi puhas sissetulek	1036 „ 32 „
Palvemaja heaks	147 „ 65 „
Abikasja „	141 „ 91 „
Missioni „	100 „ 6 „
Kurtummade „	153 „ 3 „
„ „ 1 kingitus	25 „ — „
„ „ 1 and kooliraha tarwis	30 „ — „
Piibli kasja heaks	64 „ 74 „
Pimedate „	99 „ 66 „
Pidalitõbiste „	16 „ 74 „
Langetõbiste „	75 „ 10 „
Waimuhaigete „	7 „ 64 „
Uue orel	30 „ 95 „
(Orel kasjas praegu 407 rbl. 82 kop.)	
Õpetaja uue elumaja heaks	88 „ 97 „
(Selles kasjas 243 rbl. 47 kop.)	
Õpetajate leskede heaks	1 „ 84 „
	2883 r. 96 f.

See jumma koguduse hingede peale ärajaolatud, teeb umbes 17 k. iga hinge peale.

„Ulf ilma tegudeta on furnud“ ja „tehkem head kõigile, aga kõige enamiste neile, kes meie usku on.“

S o o w i d: Soowida oleks, et kõik ew. luteruse usulised, kes Pärnu-Elisabeti koguduse piirides elawad ja siin kirikliku talituse tarwitawad, ka oma lauatahe siia tellitawad, nõndajamuti ka, et need, kes kogudusest lahkuwad, oma lauatahe wälja wõtaksiwad, jesi lauataht peab seal kiriku juures olema, kus inimene elab, ja on see suureks tergituseks mitmesugustel kordadel, kui seadusi korralitult täidetakse.

